

- створенні мотивації для особистісно-професійного розвитку, активізації клінічного мислення (для майбутніх лікарів);
- зміцненні професійної самостійності та готовності до майбутньої практичної роботи;
- формуванні якостей, необхідних студенту як майбутньому спеціалісту.

Слід завжди пам'ятати відоме гасло славнозвісного лікаря Ф.П. Гааза - «Поспішайте робити добро».

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л. Виховання чи лише навчання студентів. *Вища школа*. 2011. № 1. С. 93-95.
2. Батрин Н.В. Проблема підвищення мотивації студентів вищих навчальних закладів економічного профілю. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2012. № 4. С. 158-163.
3. Гриценко Т., Єтенко Н. Наукова бібліотека в інформаційно-освітньому просторі Вищого навчального закладу. Аспекти інтегральної взаємодії. *Вища школа*. 2011. № 1. С. 59-62.
4. Казаков Ю.М., Петров Є.Є., Бурмак Ю.Г., Треумова С.І. Формування критичного мислення студентів-медиків : акцент на особистість. *Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні: Матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 60-річчю ТДМУ, м. Тернопіль, 18-19 травня 2017р. Т1.Тернопіль, 2017. – С. 115-116.*
5. Леонтьев А.Н. Психологические вопросы формирования личности студента. *Психология в вузе*. 2003. № 1-2. С. 232-241.
6. Мещерякова И.Н. Особенности мотивации учебной деятельности студентов различных курсов. *Известия ВГПУ*. 2015. № 4. С. 137-139.
7. Передерий В.Г. Болонский процесс и будущее Украины. *Therapia*. 2010. № 2. С. 8-10.
8. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности. М.: Академия, 2001. 304с.
9. Таршинов И.В. Новый взгляд на развитие медицины. *Журн. практичного лікаря*. 2006. № 4. С. 60-62.
10. Філоненко М.М. Психологічні особливості процесу і структури учіння студентів-медиків. *Психологія і особистість*. Київ–Полтава: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. 2015. № 1. С. 186-199.
11. Філоненко М.М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря: монографія. К. : центр учбової літератури, 2015. 420 с.

УДК 323.39

Уваркіна О.В.

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ
ВІРТУАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА
В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ**

У статті аналізуються сучасні концепції особистості. Визначено, що у традиційних моделях особистості під впливом експоненціальної світової інформатизації та всеохоплюючою суспільство пандемією відбуваються структурні та функціональні зміни у суттєвих характеристиках особистості. З'являється необхідність віртуалізації особистості викладача для виконання своїх

професійних обов'язків. Зазначається, що проблема віртуалізації викладача має матеріально-технічний та компетентнісний аспект.

Ключові слова: особистість, віртуалізація, віртуальний простір, викладач вищої школи.

The article analyzes modern concepts of personality. It is determined that in traditional models of personality, under the influence of exponential world informatization and a pandemic that has captured the entire society, structural and functional changes occur in the essential characteristics of the personality. There is a need to virtualize the teacher's personality to fulfill his professional duties. It is noted that the problem of teacher virtualization has a material, technical and competence aspect.

Keywords: virtualization, personality, virtual space, higher education teacher.

В статті аналізуються сучасні концепції особистості. Визначено, що в традиційних моделях особистості під впливом експоненціальної світової інформатизації та охопившої все суспільство пандемії відбуваються структурні та функціональні зміни в суттєвих характеристиках особистості. Виникає необхідність віртуалізації особистості викладача для виконання своїх професійних обов'язків. Зазначається, що проблема віртуалізації викладача має матеріально-технічний та компетентнісний аспект.

Ключевые слова: личность, виртуализация, виртуальное пространство, преподаватель высшей школы.

Постановка проблеми. Експоненціальна світова інформатизація посилює увагу до змін у концептуальних типологіях сучасної особистості. Пошук нових моделей особистості для більш ефективної життєдіяльності інформаційного суспільства продовжується на теренах наукових досліджень та актуалізується вимогами сучасності. Особливу роль у розробленні проблематики типології особистості відіграє освіта. Інформатизація освітнього простору сприяє віртуалізації особистості та формуванню нового типу – віртуальної особистості, яка реалізує реальну дійсність через інформаційні мережі і стає повноцінним учасником освітнього процесу на всіх його рівнях та формах. Визначення основних суттєвих характеристик віртуальної особистості потребує системного дослідження в умовах нових викликів світової пандемії, яка внесла суттєві зміни у сформовану особистість викладача вищої школи.

Огляд останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі питанням розвитку особистості репрезентовано численні дослідження в галузі політичних, філософських, філологічних, педагогічних, психологічних, історичних та юридичних наук (І. Бех, В. Білогур, М. Боришевський, Ж. Вірна, І. Галян, М. Корольчук, С. Кузікова, С. Максименко, С. Миронець, Е. Помиткін, Г. Ржевський, О. Самойлов, В. Скотний, С. Сисоєва, Л. Сердюк, О. Уваркіна, Н. Чепелева, Т. Храбан, Т. Яблонська, О. Ясь та інші). Інтелектуальний пошук стратегічних напрямів формування та становлення особистості засвідчили у своїх працях В. Андрущенко, Л. Губерський, В. Кремень, М. Лукашевич, М. Михальченко, П. Назар, В. Первак, В. Рябченко, З. Самчук, Н. Скотна, Л. Сохань та інші.

Завдання дослідження. Основним завданням дослідження є актуалізація проблеми віртуалізації особистості викладача вищої школи в нових умовах світової

інформатизації освітнього простору та пандемії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дискусія про природу особистості має свої витoki з стародавніх філософських трактатів античності, працях середньовічних філософів та трактатах соціально-філософської думки епохи Відродження та Нового часу. Узагальнюючи суттєві ознаки філософського пізнання того часу та сучасних досліджень, під особистістю розуміють конкретну, цілісну людську «індивідуальність у єдності її природних і соціальних якостей [1, с.243]». Більшість дослідників цього феномену сконцентрувалися саме на обговоренні біосоціальної парадигми природи особистості та стверджували, що людина є «єдністю фізичного та духовного, природного та соціального, успадкованого та набутого [2, с. 137]». Науковці-освітяне, які присвятили свої праці ролі особистості в навчально-виховному процесі, вважають, що особистість це «динамічна, відносно стабільна, цілісна система інтелектуальних, соціально-культурних, морально-вольових якостей людини [3, с. 628]».

Однак, багатоаспектність проблематики особистості особливо привернуло увагу психологічної науки, яка визначає особистість як «певне поєднання психічних (включаючи психофізіологічні і соціально-психологічні) властивостей: спрямованості (потреби, мотиви, інтереси, світогляд, переконання тощо), рис темпераменту й характеру, здібностей, особливостей психічних процесів (відчуття, сприймання, пам'яті, мислення, уяви, уваги, емоційно-вольової сфери) [1, с.243]».

Одним із сучасних досліджень особистості є наукова концепція, яка досліджує психологічні механізми особистості. Дієвість такої моделі особистості, на думку С.Д.Максименка, забезпечується «дійсним буттям особистості: тропізм – системою ростових рухів організму, інстинкти – системою внутрішнього чуття в експансії життя, інтелект – раціональним пізнанням [4, с.3]». Однак, психологічний розвиток особистості базується на власному досвіді та власній рефлексії свого розвитку як особистості. Починаючи рефлексувати, особистість починає розвиватися самостійно, контролювати свій розвиток та нести за нього відповідальність. У сучасній психології це називається саморозвитком [4, с.5].

Саморозвиток або самотрансцендентний стан особистості надає можливість передавати свій досвід під час соціальної взаємодії з іншою особистістю. Практично всі викладачі вищої школи є самотрансцендентними особистостями. Тобто самоакталізованими особистостями готовими до змін з метою досягнення нових рівнів у своєму розвитку. Набуті знання та багаторічний досвід роботи у вищій освіті сприяють постійному розвитку викладача, впровадженню нових педагогічних інновацій та забезпечує соціальне очікування особистості студента від навчання у вищій. Сучасний викладач і в епоху інформаційних технологій залишається основним суб'єктом взаємодії зі студентом. Інформагенез суспільства, особливо в освітній діяльності, надає викладачу нових можливостей розвитку власної особистості та змінює методологічні форми передання відомої тріади «знання-уміння-навички». В умовах пандемії актуальність нових дидактичних умінь викладача та його володіння особистісно-зорієнтованими методами й технологіями встають на першій план у формі дистанційного проведення лекційних та семінарських занять. Сучасний викладач, який має відповідний соціальний статус в навчальному процесі, вже не може скористатися традиційними формами навчання і стає повноцінним учасником віртуального освітнього простору, але не віртуальною особистістю.

Віртуалізація особистості викладача, як і віртуальної особистості, виникає

під впливом зовнішніх факторів, але вирішальним поштовхом стає власна внутрішня стимуляція до змін. Еволюціонуючи у бік розвитку потенційних віртуальних можливостей, викладач активно залучається до міжкультурної комунікації, самореалізується у віртуальному просторі, вивчає та вдосконалює англійську мову, як мову спілкування у глобальних мережах та впроваджує у педагогічні інформаційні технології та змістовні знання нові правила віртуального спілкування (дотепні скорочення, емодзі тощо). Така віртуалізація сучасного викладача сприяє подоланню стресового стану у навчанні в період пандемії та створює найсприятливішу психологічну взаємодію з вже сформованою віртуальною особистістю студента.

На нашу думку, відома парадигма вивчення моделі віртуальної особистості як віртуальної мовної особистості, діючої в інтернет-комунікаціях, під впливом сучасних подій в світі, а саме повних та часткових локдаунів, потребує суттєвого переосмислення та оновлення. Стара модель віртуальної особистості у більшості характеристик має мовно-технічні ознаки, а саме: прізвисько або псевдонім (user name, nickname), що використовується для ідентифікації користувача в інтернет-комунікації; ідентифікатор входу в комп'ютерну систему (login, user name); вигадана особистість (virtual character, virtual persona); комп'ютерна програма, що моделює розумну поведінку (robot, bot); заміник імені людини (наприклад номер чи особистий код) або її електронний підпис, що застосовується для громадянської, правової або іншої соціальної репрезентації [5, с.259]. На відміну від старої, нова віртуальна особистість вже не заглиблена у віртуальну реальність, вона використовує віртуальний простір для відтворення реальності та її швидкого розповсюдження і системного закріплення як нового способу буття, а також використовує віртуальні символи і знаки для більшої впізнаваності в реальній професійній діяльності.

Адаптація студентів до впровадження нових педагогічних технологій через віртуальний освітній простір проходить швидше ніж адаптація викладача, хоча змішана форма викладання (традиційна та дистанційна) використовується в сучасній вищій школі вже багато років. Більшість проблем виникають на основі матеріально-технічного забезпечення інформаційної взаємодії між викладачем і студентом. Часто густо вони стають перепорою для якісного надання освітніх послуг. Спілкування через Інтернет надало поштовх до вивчення спеціальних програм та створення нових інформаційних платформ. ІТ-технології стрімко розвивають та осучаснюють цю галузь, відбуваються суттєві функціональні зміни комунікативної культури особистості. Однак, безпосереднє спілкування між викладачем і студентам не може повністю зникнути з освітніх процесів. Воно залишається найважливішою ланкою у формування особистості XXI століття.

Висновки та перспективи. Принципи багатоаспектності, амбівалентності, контраверсійності і навіть відцентрованої генеалогії особистості приваблює вчених різних галузей знань. В умовах експоненціальної світової інформатизації та пандемії, освітній простір вищої школи вимушений більш активно впроваджувати нові форми передання загальних та професійних компетентностей через використання новітніх інформаційних технологій. Віртуалізація викладача стала частиною освітніх процесів і продовжує розвиватися. Це потребує розробки нових концепцій особистості і викладача, і студента або осучаснення вже існуючих моделей. Потенційно віртуалізація особистості є перспективним напрямом наукових досліджень для підвищення якості освіти та реалізації завдань з

вирішення проблем світового значення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
2. Скотна Н. Особа в розколотій цивілізації: освіта, світогляд дії : монографія. Львів : Українські технології, 2005. 384 с.
3. Енциклопедія освіти/ гол.ред. В.Г.Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
4. Максименко С.Д. Розвиток особистості – розгортання чи новоутворення? *Проблеми сучасної психології*. 2011. Вип.14. С.3-11. URL : <http://journals.uran.ua/index.php/2227-6246/article/view/160783>
5. Храбан Т. Віртуальна мовна особистість як феномен Інтернету. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер. Філологічні науки*. 2015. Вип. 138. С. 258-262. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzs_2015_138_73.

УДК: 378:614.25

Фастовець М.М., Гасюк Н.І., Калюжска О.О., Артёмова Н.С., Жук Л.А.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ

У статті розглядаються питання, пов'язані з особливостями формування ціннісно-смыслового потенціалу майбутнього фахівця через призму психолого-педагогічної характеристики студентського віку. Формування ціннісно-смыслового потенціалу особистості не є певним етапом розвитку людини, а є процесом перетворення ціннісно-смыслових орієнтацій, який триває все життя людини, вступаючи в складні взаємодії з віковими особливостями і середовищними факторами.

Ключові слова: ціннісно-смысловий потенціал, майбутній фахівець, студентський вік, особистість.

In the article we consider issues related to the peculiarities of the formation of value-semantic potential of the future specialist through the prism of psychological and pedagogical characteristics of student age. The formation of value-semantic potential of the personality is not a certain stage of human development, but it is a process of transformation of value-semantic orientations, which lasts a lifetime, entering into complex interactions with age and environmental factors.

Key words: value-semantic potential, future specialist, student age, personality.

В статье рассматриваются вопросы, связанные с особенностями формирования ценностно-смыслового потенциала будущего специалиста через призму психолого-педагогической характеристики студенческого возраста. Формирование ценностно-смыслового потенциала личности не является определенным этапом развития человека, а есть процессом преобразования ценностно-смысловых ориентаций, который длится всю жизнь человека, вступая в сложные взаимодействия

Ключевые слова: ценностно-смысловой потенциал, будущий специалист, студенческий возраст, личность.

Актуальність проблеми пов'язана з переходом до ціннісної парадигми сучасної освіти, що в свою чергу визначає підвищену увагу до формування